

Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини

Одеської обласної державної адміністрації
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського

Науково-методичний відділ

**ПРО РОБОТУ БІБЛІОТЕК ОБЛАСТІ НА ВИКОНАННЯ
ПОСТАНОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
«ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИХ ДАТ І ЮВІЛЕЇВ
У 2024 - 2025 РОКАХ»**

Методичні пропозиції

**Одеса
2024**

З метою консолідації та формування історичної свідомості Українського народу, збереження національної пам'яті та належного відзначення і вшанування пам'ятних дат і ювілеїв Верховна Рада України у **Постанові № 3536-IX від 21 грудня 2023 року**¹ визначила відзначення ювілеїв історичних подій та видатних особистостей у 2024 році.

Пропонуємо в кожній бібліотеці оформити 2 експозиції: одна про осіб, друга про історичні події, ювілеї яких висвітлюються у Постанові. Пропонуємо назви експозицій: «Пам'ятаємо завжди тих, хто складає славу нашої держави» та «Події славні – велич України». Кожна експозиція повинна супроводжуватися копією названої Постанови Верховної ради.

Плануючи заходи в ці часи, коли йде повномасштабна російська агресія, особливу увагу слід приділити героїзму української спільноти,

Місія бібліотек – популяризація української історії, науки, мистецтва, літератури, мови. Пропонуємо включити до річного плану цикл заходів «Історична свідомість українського народу – це пам'ять» або «Наша пам'ять, наша доля – оце наша слава».

Враховуючи значну кількість ювілейних дат, які висвітлені у Постанові Верховної Ради України, пропонуємо обрати книги та інші документи про осіб ювілярів року та ювілейні історичні події, об'єднуючи їх у запропоновані рубрики та розділи й одночасно проводячи зустрічі за декількома темами, а саме:

1.
  - Військові;
  - Українське козацтво;
  - Громадські та політичні діячі;
  - Учасники боротьби за незалежність України.
2.
  - Історики та історіографи;
  - Книгодрукування;
  - Вчені.
3.
  - Композитори, музиканти, музикознавці;
  - Лікарі;
  - Співаки, актори;
  - Архітектори;
  - Конструктори, інженери.

---

¹ Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024-2025 роках : [Постанова Верховної Ради України № 3536-IX від 21.12.2023 р.] // Верховна рада України. Законодавство України. Дата оприлюднення: 21.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3536-20#Text>. (дата звернення: 22.12.2023).

4.

- Літературознавці, письменники;
- Викладачі, освітяни;
- Юристи, правознавці;
- Підприємці, меценати.

Просимо залучити вчителів, особисто професіоналів фаху, про який йде розповідь, лекторів до розповідей про осіб та події історії, прагнучи належним чином вшанувати їх.

З метою поповнення знань про людей та події, названі у Постанові, необхідно активніше працювати з мережею Інтернет.

Вносимо деякі пропозиції щодо плану щомісячних заходів у межах названих циклів.

- Січень

- Презентація книжкової виставки «Військові – вони гартують нашу перемогу – наша вдячність безмежна»;
- Історична година «Люблячи правду» (до 1000-річчя з дня народження князя Ізяслава)².

- Лютий

- Історичні читання та зустріч з учасниками бойових дій (до 10-ї річниці з початку збройної відсічі сил безпеки та оборони України, а також українських формувань російським та проросійським збройним формуванням (на виконання Постанови Верховної ради));
- Презентація книжкової виставки «Переможні козацькі битви – вічна слава Україні»³;
- Поетичний вечір «Непереможні козаки, державники українські – вам лине слава крізь віки»⁴.

---

² Ткачук Р. Як кївський князь Ізяслав Мстиславич Ігоря Долгорукого до миру упокорив / Руслан Ткачук // Армія Inform. Дата публ.: 10.11.2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/11/10/yak-kyivskiy-knyaz-izyaslav-mstyslavych-igorya-dolgorukogo-do-myru-upokoryv/>. (дата звернення: 10.01.2024).

³ 25 історичних битв за Україну, про які треба завжди пам'ятати // Етнохата. URL: <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/25-istorichnih-bitv-za-ukrajinu-pro-jaki-treba-zavzhdi-pamjatati/>. (дата звернення: 10.01.2024).

⁴ ТОП-15 віршів про козаків та козацтво // Нова доба. Дата публ.: 14.10.2022. URL: <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/25-istorichnih-bitv-za-ukrajinu-pro-jaki-treba-zavzhdi-pamjatati/>. (дата звернення: 10.01.2024)

- Березень

- Презентація книжкової виставки «Громадські та політичні діячі: від священнослужителів до дисидентів та поетів»;
- Лекція-розповідь «Незалежність України: шляхи до самостійності»⁵.

- Квітень

- Історична година «Україна, книгодрукування, мова рідна – наша ам'ять, наша гордість»⁶;
- Презентація книжкової виставки «Світова слава української науки».

- Травень

- Історичні читання «450 років видання «Апостола» першої друкованої книги в Україні»⁷;
- Презентація виставки «Праведники народів світу – України громадяни», демонстрація документальних фільмів «Праведники», «Людина з обличчям».

- Червень

- Презентація виставки «Державні, громадські та політичні діячі України: незалежність їхня велика ціль». Цю подію слід включити до святкування Дня Конституції України, разом з розповіддю про інших діячів, ювілеї яких відмічені в Постанові Верховної ради.

- Липень

- У липні відмічаємо день медичного працівника. У цей день презентуємо виставку документів «Найблагородніша професія», пропонуємо доповнити розповіддю про ті особистості, ювілеї яких відмічаються у 2024-2025 роках та указані у Постанові Верховної ради.
- Презентація виставки документів з фонду бібліотек, матеріалів з Інтернету про долю осіб, ювілеї яких включені до Постанови Верховної ради України: «Художники, актори – митці українські,

---

⁵ Гирич Я. Історія незалежності: як українці боролися за власну державу і хто їм заважав / Ярослав Гирич // Новинарня: новини України, що воює. Дата публ.: 01.12.2021. URL: <https://novynarnia.com/2021/12/01/istoria-nezalezhnosti/>. (дата звернення: 11.01.2024).

⁶ Українські друкарні та стародруки XVI–XVII ст. – значна віха у розвитку культури українського народу // Всеукраїнська асоціація музеїв. URL: <https://goo.su/0hUNWZe>. (дата звернення: 11.01.2024).

⁷ Ісаєвич Я. Д. Апостол Львівський 1574 / Я. Д. Ісаєвич // Ін-т історії України / Енциклопедія історії України. URL: <https://goo.su/0hUNWZe>. (дата звернення: 12.01.2024).

пам'ять про них – наша слава». Цікавість має викликати перегляд документального фільму «Королева екрану».

- **Серпень**

- Серпень жарке яскраве літо. Володимир Мономах хрестив киян. Назвемо історичні читання з цього приводу та виставку документів «Славимо перемоги великого князя київського Володимира Мономаха»⁸.
- Дні незалежності України, нашого прапора та нашого герба. Презентація виставки «Герої України – наша слава невмируща». Виставка, що висвітлюватиме документи про Героїв, імена яких включені до Постанові Верховної ради України, може бути однією з головних подій до Дня Незалежності України. Просимо врахувати пропозицію і запросити до розповіді про ці імена спеціалістів.

- **Вересень**

- День бібліотек. Враховуючи Постанову Верховної ради України, і те, що у вересні – свято загально українське – День бібліотек, пропонуємо, розробляючи програму свята, врахувати приєднання кожної бібліотеки до щорічного обласного фестивалю української книги пам'яті Михайла Грушевського. Цього року КУ «ООУНБ ім. М. Грушевського» присвятить XXVIII фестиваль творчості Тараса Шевченка, ювілей якого святкується на державному рівні.

- **Жовтень**

- У цьому місяці пропонуємо на відзначення Дня вчителя презентувати книжкову виставку, документи якої розповідатимуть про визначних педагогів минулого та сьогодення, використовуючи розповідь про тих, чий ювілей визначені у Постанові Верховної ради. Виставку можна назвати «Освітяни – серця безкраї», вечір віршів про вчителів можна провести за допомогою учасників літературних клубів.
- У жовтні вшановують захисників і захисниць нашої батьківщини – військових України від героїв УПА до сучасників, які зробили все можливе проти російської агресії. Ювілеї осіб, визначених у Постанові Верховної ради, мають стати героями презентацій

---

⁸ Котляр М. Ф. Володимир Мономах / Микола Федорович Котляр // Ін-т історії України / Енциклопедія історії України. Т. 1. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=DOP&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Volod ymug_Mo. (дата звернення: 14.01.2024).

виставок, літературних вечорів, вечорів поезії, лекцій. Виставку, присвячену цим дням можна назвати «Високе звання захисників України», або «Пресвятий Покров Богородиці з нашими захисниками», або «Від козацької звитяги до героїв сьогодення». Необхідно пам'ятати те, що 2 жовтня – це день українського козацтва і у кожному заході слід підкреслювати цей зв'язок.

- День юриста традиційно відмічаємо у жовтні, тому поповнення виставки документальними відомостями про юристів і правознавців, ювілеї яких відмічені у Постанові Верховної ради, Цікавою буде виставка «Вдячність і повага борцям за правосуддя».
- У жовтні держава традиційно відмічає Міжнародний день лікаря. І виставку, присвячену цій даті – «Ми довіряємо їм своє життя», пропонуємо поповнити розповіддю про тих, чий ювілеї відмічені у Постанові.

- Листопад

- Пропонуємо у цьому місяці організувати літературні вечори присвячені письменникам, поетам, літературознавцям, оформити книжкову виставку, яка розповідатиме про усі імена, визначені у Постанові Верховної ради. Виставці можна дати узагальнюючу назву «Українська література в історичному контексті». Особливу увагу слід приділити розповіді про письменників, журналістів – представників «Розстріляного відродження», про репресованих українських літераторів.

- Грудень

- Пропонуємо у грудні розповісти про знаменитих меценатів та підприємців, про кобзарів та архітекторів, про священників та істориків, про фольклористів та економістів. Ці імена ви знайдете у Постанові, а розповідь про них слід включити в комплекс під назвою «Вони прославили державу Україна».

Особливо просимо включити до плану заходів розповідь про ювілеї **Одеського обласного академічного театру (150 років), Одеського національного художнього музею (125 років), Одеського музею західного і східного мистецтва (120 років)**, що відзначаються на державному рівні.

Необхідно також цей рік присвятити розповідям про письменників та діячів мистецтва, чиї ювілеї відмічені на державному рівні, а саме 175 років **Олени Пчілки**⁹, 210 років **Тараса Шевченка**¹⁰, 160 років **Михайла Коцюбинського**¹¹ та на міжнародному рівні (постанова ЮНЕСКО) – 100 років з дня народження кінорежисера **Сергія Параджанова**¹².

---

⁹ Швелєва М. Олена Пчілка – аристократка української літератури / Мар'яна Швелєва // Український інтерес. Дата публ.: 29.06.2023. URL: <https://uain.press/blogs/olena-pchilka-arystokratka-ukrayinskoyi-literatury-1278339>. (дата звернення: 15.01.2024).

¹⁰ Кралюк П. Антиімперський Тарас Шевченко. Його пророцтв боялися правителі імперії / Петро Кралюк // Радіо Свобода. Дата публ.: 09.03.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/taras-shevchenko-rosiyska-imperiya/31139587.html>. (дата звернення: 15.01.2024).

¹¹ Швелєва М. Михайло Коцюбинський – захоаний у сонце / Мар'яна Швелєва // Український інтерес. Дата публ.: 17.09.2023. URL: <https://uain.press/blogs/1080915-1080915>. (дата звернення: 15.01.2024).

¹² Тишкевич М. Сергій Параджанов – майстер і господар храму кіно / Марися Тишкевич // Український інтерес. Дата публ.: 09.01.2024. URL: <https://uain.press/blogs/1080915-1080915>. (дата звернення: 15.01.2024).

**ПРО РОБОТУ БІБЛІОТЕК ОБЛАСТІ НА ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ «ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИХ ДАТ І
ЮВІЛЕЇВ У 2024 - 2025 РОКАХ»** [Текст] : метод. пропозиції / Департамент культури,
національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес.
облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; [упоряд.
Ю. С. Амелеченко ; комп'ют. набір Ю. С. Амелеченко ; заг. редагування, верстка
О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2024. – 8 с. – 15x21,5. –
40 прим.: б. ц.

© ООУНБ ім. М. Грушевського, 2024

© Амелеченко Ю. С. упорядкування, 2024

Зам. № 6 від 22.01.2024 р.